

på anden måde overdrager, køber eller på anden måde erhverver eller modtager, transporterer eller opbevarer indsmuglede varer, uagtet han er vidende eller har formodning om eller burde have formodning om, at varerne er indsmuglet.«

Endvidere fremgår det af debatten om det private lovforslag om forbrydelser mod skatteloven, at de overvejelser, der senere mandede ud i straffelovens § 289, i det væsentlige var båret af et ønske om at kunne komme skattesnyderiet til livs ved at udsætte skattesnyderen og den, der erhvervsmæssigt bistår i forbindelse med skattesnyderiet, for et strafansvar, ikke blot efter særlovgivningen, men – som et betydeligt skærpet strafansvar – efter straffeloven.

Den af Justitsministeriet den 1. august 1973 nedsatte arbejdsgruppe, der afgav betænkning om straffebestemmelser i skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen (betænkning nr. 932/1981), overvejede under behandlingen af spørgsmålet om gennemførelsen af en selvstændig straffelovsbestemmelse om særlig grove overtrædelser af afgiftslovgivningen, hvorvidt der samtidig var anledning til at stille forslag om en bestemmelse om strafansvar for hæleri i forbindelse med afgiftsunddragelse. Det fremgår af betænkningen (jf. side 189 og 215), at man undlod at stille forslag om en sådan bestemmelse, da der efter arbejdsgruppens opfattelse næppe var noget særligt praktisk behov for at kunne straffe hæleri med hensyn til afgiftsunddragelser.

2.4. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet har på den anførte baggrund overvejet spørgsmålet om kriminalisering af hæleri med hensyn til udbyttet ved en overtrædelse af straffelovens § 289.

Et hæleriansvar kan tænkes dels efter straffelovens § 284 om forsættligt hæleri, dels efter straffelovens § 303 om visse former for groft uagtsomt hæleri.

Efter straffelovens § 284 straffes den, der »modtager eller skaffer sig eller andre del i en ved tyveri, ulovlig omgang med hittegods, underslæb, bedrageri, databedrageri, mandatsvig, afpresning, skyldner-svig eller røveri erhvervet *vinding*, samt den, som ved fordølgelse, hjælp til afhændelse eller på lignende måde virker til at sikre en anden *udbyttet* af en sådan forbrydelse«.

Strafansvaret efter straffelovens § 303 omfatter den, der »udviser grov uagtsomhed ved at tilforhandle sig eller på anden lignende måde modtage ting, der er erhvervet ved en berigelsesforbrydelse«.

Genstanden for hæleriet – »vindingen«, »udbyttet« eller »tingen« – kan formentlig efter begge bestemmelser være penge, der stammer fra en af de i

bestemmelserne nævnte berigelsesforbrydelser. Forudsætningen for, at hæleri kan komme på tale, er imidlertid, at pengeudbyttet kan identificeres som hidrørende fra førforbrydelsen. Såfremt dette er tilfældet, vil et hæleriansvar i princippet også kunne gøres gældende i tilfælde, hvor det direkte udbytte har været genstand for videre omsætning, forudsat at pengene fortsat kan identificeres som hidrørende fra den oprindelige berigelsesforbrydelse.

Genstanden for hæleriet er i de typiske tilfælde fysiske genstande, der i reglen uden besvær lader sig identificere, f.eks. sølvtoj, cigaretter, checkblanketter, bankbøger m.v. Selv om rede penge antageligt også kan være genstand for hæleri, spiller det en afgørende rolle for hæleriansvar med hensyn til rede penge, at der ved omsætning af penge gælder en særlig vidtgående eksstinktionsregel. Har erhververen således i kraft af formueretlige regler eller principper vundet ret til en pengesum, idet den pågældende ved erhvervelsen var i god tro om pengeudbyttets herkomst, vil der ikke efterfølgende kunne gøres et hæleriansvar gældende. Hæleriansvar er også udelukket, selv om erhververen omsætter pengene efter at være blevet klar over deres ulovlige herkomst. Det skyldes, at der efter eksstinktionen ikke længere rent objektivt foreligger en underliggende berigelsesforbrydelse.

For så vidt angår *toldsvig*, er hæleri i de praktisk forekommende tilfælde, dvs. omsætningen af de indsmuglede varer, allerede kriminaliseret, jf. toldlovens § 73, stk. 3, og straffelovens § 289. Et yderligere hæleriansvar efter straffelovens § 284 vil herefter alene omfatte den vinding – typisk i form af rede penge – der påviseligt er trådt i stedet for de indsmuglede varer.

Det må ved hæleriansvarets rækkevidde tages i betragtning, at et evt. hæleriansvar for *smugleren* med hensyn til det pengeudbytte, som smugleren har opnået ved salg eller anden overdragelse af de indsmuglede varer, absorberes af ansvaret for selve indsmuglingen efter toldlovens § 73, stk. 2. Et evt. hæleriansvar med hensyn til det pengeudbytte, som en *hæler* har opnået ved overdragelse af indsmuglede varer, bliver opslugt af det særlige hæleriansvar for selve varerne efter toldlovens § 73, stk. 3. Et selvstændigt hæleriansvar vil herefter kun kunne komme på tale i de marginale tilfælde, hvor det kan påvises, at en *udenforstående* af smugleren eller en anden overdrager (hæler) har modtaget netop det pengeudbytte (eller en del af dette), der stammer fra overdragelsen af de indsmuglede varer. Lovforslagets bestemmelse om hæleri med hensyn til indsmugling af særlig grov karakter vil således få et overordentligt snævert objektivt anvendelsesområde.